

A HTMT HÍREI**Az MTA 2026-ra is meghirdeti Lendület Programja pályázatát**

Magyar Tudományos Akadémia Lendület Programja több mint másfél évtizede játszik meghatározó szerepet a tudományos kiválóság támogatásában, elősegítve a kiemelkedő, áttörő eredményekkel kecsegtető kutatócsoportok létrejöttét. A program 2026. évi pályázati felhívására az új, önálló kutatócsoportot alapítani kívánó fiatal kutatók pályázatait várja az Akadémia 2026. február végi határidővel. [...] A Lendület pályázatra jelentkező kutató vállalja, hogy a Lendület támogatás elnyerése esetén a projekt ideje alatt életvitelszerűen Magyarországon tartózkodik... Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Felhívás: Bajorul. Tudományos konferencia és irodalmi est

Bajor Andor szerkesztő, kritikus, prózaszerző gazdag munkássága a romániai magyar irodalom 1950 és 1990 közötti korszakának markáns része. [...] Az Erdélyi Magyar Írók Ligája, az Erdélyi Múzeum-Egyesület, a Helikon és a Napsugár, valamint a Szivárvány gyereklapok, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság az irodalmi hagyomány értékes részének tekinti ezt az életművet és – az újraolvasása által inspirált – irodalmi művek létrehívását tervezi, de tudományos konferencia szervezését és az író 100. születésnapjára „időzített” tanulmánykötet kiadását is. [...] A szervezők 2026. január 30-ig várják az érdeklődők jelentkezését... Forrás: EME.ro: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY**Vezérkari főnök: Oroszországnál sokkal nagyobb fenyegetéssel néz szembe Románia**

Nem az orosz fenyegetettség jelenti Románia legnagyobb sebezhetőségét, hanem a drámai demográfiai helyzet – állítja Ștefan Dănilă nyugalmazott tábornok, a román hadsereg vezérkari főnöke, hozzátéve: a demográfiai kérdés egy valódi, késleltetett hatású bomba. [...] A tábornok felidézte, hogy miközben románok milliói hagyták el az országot 1990-től kezdve, egy jobb élet reményében, az állam mindezt tétlenül nézte, anélkül hogy bármilyen intézkedést hozott volna. „Ezzel párhuzamosan a születési ráta összeomlott, Romániát a kihálás veszélyezteti, de legalábbis az elöregedés... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

A restitúció a román demokrácia egyik valódi fokmérője

A romániai visszaszolgáltatási eljárás során nem lehet jogbiztonságról beszélni – mondta Murádin János történész, az MTA külső köztestületi tagja a Sapientia EMTE Kolozsvári Karán tartott VII. Társadalomtudományi Seregszemlén. [...] Romániára egyre nagyobb nemzetközi nyomás nehezedett, hogy rendezze az emberi jogi kérdéseket. Ennek eredményeként a 2001-ben elfogadott 10. számú törvény megnyitotta az utat a kastélyok és udvarházak visszaigénylése előtt is. A gyakorlatban azonban a legtöbb épület romos állapotban volt. [...] A történész úgy vélte mindez nem egyszerűen a rossz szabályozással magyarázható, hanem főként a romániai joggyakorlattal, amelyben a döntő tényező sokszor nem a törvény, hanem a bíró... Forrás: Foter.ro: [teljes cikk >](#)

Kerekasztal: A jövő energetikai kihívásaira keresték a választ

A Delgaz Grid és a Romanian Business Leaders kerekasztal-beszélgetést szervezett, amelyen a jövő energetikai lehetőségeire keresték a megoldást. A résztvevők a biogázok, a biometán és a hidrogén felhasználásának módszereit taglalták, amellyel megvalósítható lenne a hagyományos energiaellátásról a zöldenergiára való energetikai áttérés. A megbeszélésen az ipari, az akadémiai és a vállalkozói szféra szakemberei ismertették a jelenlegi helyzetet, azt, hogy hol tart Románia más európai országokhoz képest, és milyen potenciállal rendelkezik Maros megye ezen a területen... Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Podcast: Az Adventi Könyvvásár nemcsak vásár

A 11. Adventi Könyvvásárra december 11. és 14. között került sor Kolozsváron a Vallásszabadság Házában és a volt Melody Szálló épületében. A vásáron tíz kolozsvári vagy kolozsvári kötődésű könyvkiadó volt jelen. [...] Pegazus a háttérben – Szülőföld-szociográfia. Ezt a címet viseli Cseke Péter, az MTA külső köztestületének tagja új könyve, amely bizonyos tekintetben folytatása annak a sorozatnak, amelynek egyes kötetiben korábban a szociográfia eszközeivel közelítette meg erdélyi magyarságunk időszerű közösségi problémáit. [...] A szerző kötetéről a Kolozsvári Rádiónak is nyilatkozott... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Kortárs horizontok Erdélyben

A harmadik Erdélyi Kortárs Képzőművészeti Seregszemle az eddigi évek tapasztalatait összegezve érkezik meg egyfajta lezáró, mégis új perspektivákat nyitó kiadáshoz. A kétévente megrendezett tárlat minden alkalommal az erdélyi művészeti élet fontos eseménye volt, idén azonban hangsúlyosabb, szélesebb kulturális horizontot mutat fel. [...] A szemléről annak főkurátorát, Madaras Pétert faggattuk. [...] A seregszemle így lett felmérés, térkép, majd fórum. A kurátor hosszú listát kezdett összeállítani azokról, akik a fiatal és középgeneráció művészei közé tartoznak: „Egy körülbelül 150 neves lista gyűlt össze”... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk](#)

Eladó a kápolnási kastély

Vita alakult ki az Arad megyei önkormányzat legutóbbi közgyűlésén a kápolnási kastély sorsáról. Jelenlegi tulajdonosa 800 ezer euróért talált rá vevőt, de műemléképületről lévén szó, a törvényeknek megfelelően előbb értesítette a megyei tanácsot az áruba bocsátásról, egyúttal kikérte a testület álláspontját: él-e az elővásárlási joggal? A versailles-i Kis-Trianon-palota mintájára épült Mocsonyi–Teleki-kastélyban hatvan éven át elmeorvosintézet működött, állapota leromlott... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés Kinda István néprajzkutató-muzeológussal

Az Év Kiállításának nyilvánította a Pulszky Társaság–Magyar Múzeumi Egyesület a Néprajzi Múzeum Székelyek – Örökség-mintázatok című időszaki kiállítását. A 2027. január 31-ig Sepsiszentgyörgyön látható Székelyek... vezető kurátora a Székely Nemzeti Múzeum néprajzos muzeológusa, Kinda István, az MTA külső köztestületi tagja, akivel többek között arról beszélgettünk, hogy milyen székelységképet érdemes sugározni a 21. században. [...] Néprajzusként 2005-ben kerültem a Székely Nemzeti Múzeum kötelékébe, akkor hallottam először egy közös, multidiszciplináris, grandiózus székely kiállítás tervéről, amelynek megrendezésére a Magyar Nemzeti Múzeum akkori főigazgatója, Kovács Tibor kérte fel a székelyföldi múzeumigazgatókat. Legyen benne mindaz, amit Székelyföldről a természettudós, a régész, a történész, a néprajzkutató el szeretne mondani. Pozsony Ferenc professzor, az MTA külső tagjának tanítványaként kerültem az akkoriban létrehozott zabolai muzeológusi állásra... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Igehirdetéseket tartalmazó könyvet mutattak be Nagyvárad-Réten

Pálfi József református lelképásztor, a PKE rektora könyvének bemutatóját tartották advent 4. vasárnapján a váradréti templomban. A kötetet Lévai Attila lelkész, a Komáromi Selye János Egyetem dékánja, az MTA külső köztestületének tagja ajánlotta mindenki figyelmébe. [...] Aki nem riad vissza az igényes, szép magyar nyelvünkön veretes formában megszólaló, mély teológiai, társadalomtörténeti, valamint vallás- és hittörténeti olvasmánytól, annak a könyvespolcáról nem hiányozhat Pálfi József harminchárom Igemagyarázat, Ige-hirdetés III. című kötete – jelentette ki Lévai Attila... Forrás: Biharinaplo.ro: [teljes cikk >](#)

Márton Áron-émlékvé nyilvánítaná 2026-ot Romániában az RMDSZ

A Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegyével partnerségben, támogató jóváhagyásával az RMDSZ parlamenti csoportja iktatta azt a törvénytervezetet, amely a 2026-os évet Márton Áron-émlékvé nyilvánítaná. [...] Az RMDSZ javaslatával kapcsolatban a püspök életművét kutató Nagy Mihály Zoltán történészt, levéltárost kérdeztük, aki kérésünkre Márton Áron életét és munkásságát idézte fel. [...] A törvénytervezet arra is felhívja a figyelmet, hogy Márton Áront a romániai zsidóság védelmében tanúsított bátor kiállásáért a Yad Vashem Intézet a Világ Igaza címmel tüntette ki. Ez a tény Románia történelmének része, és olyan erkölcsi mércét jelent... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Lezajlott "Az ártatlanság menete"...

A Napunk hírportál becslése szerint 300, a Ma7 Médiacsalád szerint 500 ember jelent meg azon a tüntetésen, amelyet „Az ártatlanság menete” címmel tartott szombaton a Magyar Szövetség a több mint 22 ezer lakosú Dunaszerdahelyen a Büntető törvénykönyv módosítása ellen tüntetve. [...] A dunaszerdahelyi megmozdulás a Kitelepítettek emlékművénél indult, ahol először néhány dal hangzott el, köztük a Nélküled című, a DAC himnuszaként ismert szám, majd a második világháború után Dél-Szlovákiából kitelepített magyarok elbeszéléseiből olvastak fel részleteket. [...] „Az államfőnek karácsonyig van ideje dönteni, hogy vétőzik vagy sem, hogy visszaküldi, vagy hatályba lép ez a gyalázat.” [...] Ha a Büntető törvénykönyv módosítása hatályba lép, a Magyar Szövetség folytatja a tiltakozást, és a polgári engedetlenség eszközhöz is nyúlhatnak... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk](#) > [teljes cikk](#)

[2 > teljes cikk](#) [3 > teljes cikk](#) [4 > teljes cikk](#) [5 > teljes cikk](#) [6 > teljes cikk](#) [7 >](#)

Átneveznék a magyarok deportálásában élen járó politikusról elnevezett utcát

Átneveznék a kollektív bűnösséget helyeslő, a kitelepítést és a lakosságcserét támogató egykori külügyminiszter, Vladimír Clementis nevét viselő utcát Cseklészen. [...] A községi rendezésről szóló törvény értelmében, ha kétely merül fel azzal kapcsolatban, hogy egy személy valamelyik elnyomó rezsim képviselőjének minősül-e, az illetékes szerv a Nemzeti Emlékezet Intézetéhez fordulhat. [...] A Matica slovenská elnöksége az utcanév-változtatással kiadott nyilatkozatot „cinikusnak” és „történetietlennek” nevezte... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Lucia Molnár Satinská nyelvész: Szlovákiában még ma sem érzi magát biztonságban az, aki magyarul beszél az utcán

Lucia Molnár Satinská szlovák nyelvész, műfordító, a Szlovák Tudományos Akadémia Ludovít Štúr Nyelvtudományi Intézetének munkatársa. Július Satinský színész, humorista és második felesége, Viera lánya. Most jelent meg A magyar nyelv Pozsonyban című szlovák nyelvű könyve, amely a főváros többnyelvűségével foglalkozik. [...] A magyarban folyamatosan toldalékok kapcsolódnak a szóhoz. Míg a szlovákban előjárószavakkal fejezzük ki a nyelvtani viszonyokat, addig a magyarban ragokkal. Az előjárószavas rendszerről a toldalékosra való áttérés elég nehéz. [...] a kilencvenes évek nacionalista hulláma – a „Szlovákiában szlovákul” kiáltások – azt eredményezte, hogy egyfajta trauma náluk is megismétlődött... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés Mészáros Alajossal és Csanaky Eleonórával

Szlovákia egykori svédországi nagykövetével, Mészáros Alajos egyetemi professzorral, az MTA külső köztestületi tagjával, valamint nejével, Csanaky Eleonóra újságírónővel és előadóművésszel megismerkedésükről, munkájukról, és a nagykövetségi időszak kihívásairól beszélgettünk. [...] Csanaky Eleonóra [...] szerepelt irodalmi színpadokon, előadóesteket tartott és szervezett, és több könyve is megjelent – köztük az Ifjú Szívek 50 évét bemutató kötet... Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Új korszak kezdete a pozsonyi magyar kulturális-közösségi életben

Formabontó ünnepi gálaestre került sor december 15-én Pozsonyban az Új Színpad színházban, amelynek sikere minden várakozást felülmúlt. És ez végképp nem csak a fantasztikus műsornak volt köszönhető. [...] A szervezők egy teljesen egyedi formátumú közösségi színházi esttel lepték meg az egybegyűlteket. Venyercsan Pál, a társzerző Liszt Intézet Pozsony igazgatója szerint rengeteg hálás tekintet és elismerő szót kaptak Balla Igorral együtt a gálaest résztvevőitől. Mint elmondta, örömmel tapasztalta, hogy mennyire fontosnak tartja az ilyen jellegű rendezvényeket a pozsonyi magyarság... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: A Trianon-küldetés Mohácsnál harcolt

December 18-án Dobos János bemutatta John P. Drummer munkáit a kassai MaJel Rovásban. Elsősorban kettővel foglalkozott. A Trianon-küldetéssel és a Trianon-dilemmával. Mindkettő meghaladja az 500 oldalt. Trilógia lesz ebből, melynek most az első kötetére összpontosítunk. A harmadik kötet történetét még a szerző sem ismeri. Ez tehát a jövő titka. [...] Dobos munkája sci-fi. De Trianon és a Beneš-dekrétumok nem jelentenek lezárt múltat... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: A hitet mint eleven valóságot, élni kell

A komáromi Kikötő évadzárójában Várszegi Asztrik bencés szerzetessel, nyugalmazott pannonhalmi főapáttal beszélgettek a felelősségről, a hit hitelességéről, a történelmi téveszmékről és a politikai megpróbáltatásokról. [...] Egészséges alapállás(á)nak tartja, hogy a párbeszéd egyháza nem favorizálhat politikai pártokat. A szexuális abúzus elkenéséről pedig szó sem lehet!... Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Kiss Lajos-émléknep Zomborban

A zombori Magyar Polgári Kaszinó adott otthont annak az egész napos rendezvénysorozatnak, amely a 125 éve született Kiss Lajos népzene- és néprajzkutató emléke előtt tisztelgett. A december 13-án megtartott emléknep egyszerre szólt a kutató örökségéről és a vajdasági magyar hagyományok napjainkban betöltött szerepéről. A programot a Kiss Lajos Néprajzi Társaság szervezte. A jelenlévők először a Kaszinó udvarában lévő emléktáblánál rótták le kegyeletüket. A koszorúzásnál Szőke Anna, az MTA külső köztestületi tagjának gondolatai idézték meg a néhai kutató alakját. [...] Silling István – szintén az az MTA külső köztestületi tagja – előadása főképp Nyugat-Bácska terepeire vezette a hallgatóságot. A néprajzkutató kiemelte, hogy a jövő számára is hasznos lehet Kiss Lajos gyűjtése. [...] Fehér Viktor, a Kiss Lajos Néprajzi Társaság elnöke és az MTA külső köztestületének tagja elmondta, hogy legfőképp a társaság névadója előtt tisztelegtek a zombori programokkal... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Az Újvidéki Színház bemutatója

A Miért állnak a szamarak a huzatban? című előadást december 21-én 19 órakor láthatja a közönség. A darabot Danyil Harmsz szövegei nyomán Kokan Mladenović rendezte. A rendező 12 év után tér vissza az Újvidéki Színházba, szinte a teljes társulat közreműködik az előadásban. [...] Kokan Mladenović szerint az előadás megtekintése után mindenki megtalálja a maga választát a kérdésre. „Az előadás végén azt üzenik a szamarak, hogy mindattól függetlenül, ami történt, függetlenül a tragédiáktól, függetlenül attól a több ezer októl, ami végre arra készítetné őket, hogy megálljanak, hogy ne álljanak tovább a huzatban, hogy fellázdjanak – a szamarak valószínűleg ismét azt választják majd, hogy a huzatban állnak... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Dudás Attilát alkotmánybírónak választották

Dudás Attilát, az MTA külső köztestületének tagját a köztársasági elnök nevezte ki alkotmánybírónak kilenc évre. A határozat a Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönyének 114/2025 számában jelent meg... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Tari Istváné az Év Legjobb Könyve díj

A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának Élfolyóirat-estjén három mű részesült könyvdíjban. Az Év Legjobb Könyve Díját idén egy olyan szerző érdemelte ki, aki az ezredforduló tragikus sorsú déli magyar valóságának krónikása, akár versről, akár művészi prózai szövegekről van szó: Tari István A téboly sorozatvetőinél című kötetének ítelték az elismerést a tagozat akadémikusai. [...] A díjazott művet Vári Fábián László Kossuth-díjas költő, író, az MMA Irodalmi Tagozatának vezetője méltatta. Mint elmondta, a délvidéki Óbecsén élő József Attila-díjas költő és képzőművész munkássága ismert a teljes Kárpát-medencében... Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Régi, becskerekai karácsonyok

Egykor a nagybecskerekiek is elfogultan köszöntötték a szeretet ünnepének, a karácsonynak érkezését. Ez rendszerint egy-egy alkalmi vers vagy tárca erejéig a helyi írókat és költőket is meghihlette. A becskerekai Torontál mindig tárcarovatát engedte át az alkalmi, karácsonyi írásoknak. Ezekből meghitt, bensőséges hangulat áradt... [...] Németh Ferenc az MTA külső köztestületének tagjának cikke... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

A nyelvi ombudsman a nyelvtörvény megsértéséért kiszabható bírságok emelését szorgalmazza

Az államnyelv védelméért felelős biztos, Olena Ivanovszka azt javasolta a Miniszteri Kabinetnek, hogy kezdeményezze a nyelvtörvény megsértéséért kiszabható bírságok emelését. [...] Ivanovszka magyarázata szerint a jelenleg hatályos szankciók nem töltik be megfelelő megelőző szerepüket, és gyakorlatilag nem tartják vissza a jogsértőket... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Politikum: Ön elfogadná az amerikai béketervet?

Legutóbbi KISZÓ-kérdésünk ehhez kapcsolódott, alternatív reakciógombos véleményszavazásunkon azt kérdeztük olvasóinktól, hogy szerintük elfogadható-e az amerikai béketerv? Régen nem tapasztalt aktivitást mutattak az emberek ebben a kérdésben, közel félezer reakció és több mint 130 komment érkezett a kérdésre. [...] Mennyi esélyt látni jelenleg az amerikai béketerv gyors megvalósulására? Sor kerülhet-e rá esetleg már az év végéig? Belpolitikai vonatkozásban mivel járna egy viszonylag gyors tűzszünet? Ezeket a kérdéseket már Bertalan Sándor politológusnak tettük fel, az Ungvári Nemzeti Egyetem Politológus és Nemzetközi Kapcsolatok Szakértői Egyesülete tagjának... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Interjú: Csernicskó István, a Rákóczi Egyetem rektora

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem 1996-ban indult tanárképző főiskolaként, 2003-ban vette fel a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola nevet, és azóta folyamatosan bővítette képzési kínálatát. Egy hónapja immár egyetemként működik a felsőoktatási intézmény. Az év végéhez közeledve erről, és sok más fontos témáról beszélgettünk Csernicskó Istvánnal, a Rákóczi Egyetem rektorával, az MTA külső tagjával. [...] Az idei tanévet minden eddigénél több, 1582 hallgatóval kezdték, köztük több mint 600 elsőéves. [...] Az ukrán anyanyelvű diákjaink túlnyomó többsége azzal a szándékkal jelentkezett hozzánk, hogy megtanuljon magyarul. Bár nem kötelező, túlnyomó többségük látogatja az ingyenes magyar nyelvtanfolyamainkat. [...] Igazából a kényszer szülte, hogy alapítói vagyunk az óvodai, Perényiné Frangepán Katalin hálózatnak, [...] ezekre azért volt szükség, mert hosszú ideig úgy tűnt, hogy az ukrán állam elkezd kihátrálni a kisebbségi oktatás mögül... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Videó: A Técsői Református Líceum a magyar oktatás végvára Kárpátalján

A magyar kormány támogatásával gőzerővel haladnak a fejlesztések a Técsői Református Líceumban. Az intézmény működtetését 2023 január elsejétől vette át a kistérségtől a Kárpátaljai Református Egyház és a Técsői Református Gyülekezet. Azóta jelentős

fejlesztések, külső és belső felújítási munkálatok zajlottak és nemrég elkészült az óvoda épülete is... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Múltidéző: Hús évvel ezelőtt nyílt meg a Kisszelmenc–Nagyszelmenc ukrán- szlovák határátkelő

Hús év telt el azóta, hogy 2005 decemberében megnyílt a Kisszelmenc és Nagyszelmenc közötti ukrán–szlovák határátkelő. Hús év egy ember életében is mérföldkő, egy település történetében pedig korszakhatár... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

Több mint 440 millió forint gyűlt össze a kárpátaljai KEGYES Alapítvány javára

Sikerrel zárult a közmédia idei, tizenötödik alkalommal megrendezett Jónak lenni jó! kampánya, amely december 21-ig több mint 440 millió forint támogatást gyűjtött össze. A kedvezményezett KEGYES Alapítvány az összeget a háború sújtotta Kárpátalján élő, otthonukat veszített vagy nehéz helyzetbe került gyermekek és családok megsegítésére fordítja... Forrás: Karpathir.com: [teljes cikk >](#)

Átadták a Révész Imre-díjakat és a RIT-ösztöndíjat

A Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága 2025-ös Téli tárlatának megnyitóját, a hagyományokhoz híven, díjátadóval egybekötve tartották a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeumban. 2025-ben a mecénás és kultúratámogató kategóriában Dupka György író, történész az MTA külső köztestületének tagja kapta az elismerést, [...] a képzőművész kategória díjazottja Villásek Tibor munkácsi festőművész lett... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)